

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІТ-ГАЛУЗИ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

В.О. Єрмоєнко

Криворізький національний університет, valeriya582001@gmail.com

Науковий керівник: кандидатка психологічних наук, доцентка О.В. Тарасова

Професійний саморозвиток є важливою складовою успішної кар'єри та особистісного задоволення. Цей процес включає в себе систематичні зусилля для розширення знань, навичок, вдосконалення професійних якостей та особистісного росту.

Проблеми трудової діяльності особистості почали привертати увагу вітчизняних психологів, починаючи з другої половини ХХ століття. Широку популярність здобули праці М. Ф. Гоноболіна, Н. В. Кузьміної, А. К. Маркової, Л. М. Митиной, А. І. Щербакова та інших. У цих роботах детально проаналізовано структуру особистості, особливості її самосвідомості та здібностей, специфіка професійної спрямованості, дана психологічна характеристика професійної діяльності і спілкування. В останні десятиліття з'являються роботи, присвячені безпосередньо проблемам професійного саморозвитку і можливостям його психологічного супроводу[1, с.1].

Та ще багато вчених та дослідників виокремлюють різні аспекти професійного саморозвитку особистості.

Наприклад, А. Маслоу, відомий своєю теорією ієрархії потреб, відзначав важливість самореалізації у процесі саморозвитку. Він підкреслив важливість самореалізації в контексті професійного саморозвитку майбутніх ІТ-фахівців. Вони мають бути мотивовані вдосконалювати свої навички та здібності для досягнення особистісного та професійного росту. Він вважав, що люди повинні працювати над власним особистісним ростом і реалізацією свого потенціалу, щоб досягти повного щастя і задоволення в житті.

В свою чергу, Л. Виготський розвинув концепцію зони найближчого розвитку, яка підкреслювала важливість взаємодії з іншими людьми та соціального контексту у процесі саморозвитку. Він вважав, що соціальне спілкування та спільна діяльність з іншими людьми сприяють виробленню нових знань та навичок. Враховуючи підхід Виготського, можна сказати, що майбутні фахівці ІТ повинні сприймати навчання як соціальний процес, в якому вони взаємодіють з педагогами, колегами та іншими студентами для спільного навчання та розвитку.

На думку Є.О. Климова, розвиток особистості як суб'єкта професійної діяльності йде по шляху покрокового подолання і навіть навмисного створення нею певних ускладнень, які реально долаються. Причому, у зв'язку з винятковою складністю і зумовленістю будь-яких ситуацій в суспільстві, в світі праці, наявністю професій з високим рівнем невизначеності можливих результатів в нестандартних ситуаціях, принципово неможливо заздалегідь передбачити весь професійний життєвий шлях людини [2, с.3].

Запропонована Є.О. Климовим модель професійного самовизначення сучасної особистості передбачає[2,с.3]:

- 1) розуміння та сприйняття сучасних соціально-економічних потреб суспільства;
- 2) чітке визначення цілей та етапів щодо подальшої професійної праці;
- 3) орієнтування в складних професійних ситуаціях, виборі професії;
- 4) можливі резервні форми і підходи щодо подальшої професійної діяльності.

Дослідження Наталії Воробйової відображають важливість психологічного комфорту та самопідтримки в процесі саморозвитку.

Відомий український психолог, Богдан Гаврилишин, який активно досліджував процеси саморозвитку та самоактуалізації особистості. Також звертав увагу на важливість внутрішніх мотивів та цінностей у процесі професійного саморозвитку.

Український філософ, Михайло Драгоманов, підкреслював важливість розвитку особистості як активного суб'єкта у процесі навчання та виховання. Він вважав, що саморозвиток є основою гармонійного розвитку суспільства.

Вчений, Борис Грінченко, висловлював думку про необхідність саморозвитку як важливої умови для успішної кар'єри та особистісного зростання. Він підкреслював важливість неперервного навчання та самовдосконалення для досягнення успіху у будь-якій сфері.

Хоча підходи цих вчених можуть відрізнятися, всі вони підкреслюють важливість постійного розвитку та вдосконалення як ключових елементів успішної особистості та професійної кар'єри.

Тому, узагальнивши найбільш поширені тлумачення поняття «професійний саморозвиток», під цим терміном розуміємо, що це систематичний процес, який включає в себе постійне поповнення знань, навичок та компетенцій у своїй професійній сфері, а також особистісний розвиток, спрямований на підвищення ефективності та задоволення від власної роботи. Це означає постійне навчання, самоаналіз, вдосконалення навичок, розвиток кар'єрних стратегій та пошук нових можливостей для росту. Включає в себе не лише технічні аспекти професійної діяльності, а й особистісний розвиток, креативність, лідерство та соціальну взаємодію.

Можна виділити кілька ключових факторів, які можуть мати велике значення у формуванні професійного саморозвитку майбутніх фахівців ІТ-галузі у закладах фахової передвищої освіти:

1) Актуальність знань та навичок: швидкі темпи розвитку технологій у галузі ІТ вимагають від майбутніх фахівців постійно оновлювати свої знання та навички. Тому важливо, щоб програми навчання у закладах фахової передвищої освіти були актуальними та орієнтованими на потреби ринку праці.

2) Практичний досвід: навчання повинне надавати студентам можливість отримати практичний досвід роботи з реальними проектами та завданнями, що відповідають вимогам сучасної ІТ-індустрії.

3) Співпраця з індустрією: важливо, щоб заклади фахової передвищої освіти підтримували активну співпрацю з індустрією, забезпечуючи стажування та можливості для зв'язку з професіоналами з ІТ-сфери.

4) Особистісний розвиток: окрім технічних знань, важливо розвивати особистісні якості, такі як комунікативність, креативність, адаптивність та критичне мислення.

5) Постійне навчання: сучасна ІТ-індустрія дуже динамічна, тому майбутні фахівці повинні розуміти важливість постійного навчання та самоосвіти для успішної кар'єри.

Отже, майбутні фахівці ІТ-галузі повинні бути мотивованими для постійного вдосконалення своїх навичок та знань, активно взаємодіяти з оточуючими людьми для спільного навчання та розвитку, а також шукати нові можливості для практичного застосування своїх знань.

Література:

1. Загальна характеристика професійного саморозвитку особистості педагога. URL: https://stud.com.ua/154398/psihologiya/zagalna_harakteristika_profesiynogo_samorozvitku_osobistosti_pedagoga
2. Концептуальні засади професійного саморозвитку сучасної особистості. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/20054037.pdf>